

**उत्फळावसात पिण्याच्या पाण्याच्या टंचाई
निवारणार्थ नागरी क्षेत्रात तातडीच्या
पाणी पुरवठा योजना**

भास्कराष्ट्र शासन

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

शासन निर्णय क्रमांक - टंचाई - २०१९/प्र.क्र.१४/पापु-१४

संक्रांतये मुंबई - ४०० ०३३, दिनांक २ फेब्रुवारी, १९९९.

- संदर्भ**
१. शासन निर्णय नागर विकास विभाग क्रमांक टंचाई १०९३ /३१२/
प्र.क्र.१८/१३/नवि.२२ दिनांक १५ एप्रिल १९९३
  २. शासन निर्णय नागर विकास विभाग क्रमांक १०९५/प्र.क्र.५९/नवि.२९
दिनांक २६ ऑक्टोबर १९९५
  ३. शासन निर्णय पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग क्रमांक टंचाई -
१०९६/७९१/प्र.क्र.२४/९६/पापु-१८ दिनांक ३० मे १९९६
  ४. शासन परिपत्रक पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग क्रमांक टंचाई २०९७/प्र.क्र.
१९९/पापु-१४ दिन क्र २३ मे १९९७
  ५. शासन निर्णय पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग क्रमांक टंचाई -
२०९७/प्र.क्र.११०/पापु-१४ दिनांक ११ मार्च १९९८

प्रस्तावना

सध्यातील नागरी क्षेत्रात उत्फळावसात निर्माण होणाऱ्या पिण्याच्या पाण्याच्या टंचाई निवारणार्थ तातडीच्या पाणी पुरवठा योजना वेण्यासंदर्भात संदर्भ क्रमांक १ ते ५ येथील शासन निर्णय/परिपत्रक वेळोवेळी निर्मित करण्यात आले होते. वरील सर्व आदेशांचे एकत्रित विचार करून सर्वसमावेशक आदेश निर्माण होणेसाठी याच शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

०२ प्रस्तावनेत स्पष्ट केल्यानुसार अवर्मात नमुद केलेले विविध आदेश अधिकृतित करून शासन आता खालीलप्रमाणे एकत्रित आदेश निर्मित करीत आहे.

३ उत्फळावसात कोडी नागरी क्षेत्रात पिण्याच्या पाण्याची टंचाई भासते या कारणाने, उत्फळावसा पाण्यामध्ये वाढ करण्याचे दृष्टीने कोडी तातडीच्या पाणी पुरवठा योजनेा हाती घेणे आवश्यक ठरते तातडीच्या पाणी पुरवठा योजनेतर्गत सर्वसाधारणपणे खालील उपाययोजना घेण्यात येण्यात येईल.

अ) विषय विहिरी / गतिविधि एवं

४) विज्ञान विधिति / नालिकेदुप वर
५) लवक कण्डलका विज्ञान विधिति / नालिकेदुप वर विद्युतगण बसविणे,

छातीसी पाईपलाईन भाण्याची वकी हत्याची

ज) छोटोसी बाईपेनालिन पाण्याची टाकी इत्यादी
या ठिकाणी जाय ते पत्राकी पुढाची उद्देशाने उपलब्ध नाही अशा ठिकाणी नदीचे
काठावर नदीचे प्राजाते, तराफचे खाडीस बाजूस विष्णू तलावात खुबी विहीर
वेगळास तराफत नाही पण या खुल्या पिटिरीचे ठिकाण नदी नाला किंवा
तलावापासून लागू असता कामा नये. हे ठिकाण नदी नाला किंवा तलावापासून
२०० ते २५० मीटरच्या जात कराले पाहिजे. याबाबत भूजल सर्वेक्षण व विकास
परणिकांजुन घागी उपलब्धतेचे प्रमाणपत्र प्राप्त कराले तसेच पिटिरीचे बांधकाम
कारावाज्याची पूर्ण करून त्यात नाल जाणार नाही अशी व्यवस्था करण्यात यावी
शेत पिटिरीच्या कामांना अत्यंत उपकारात्मक परिस्थितीत संबंधित
विभागाचे आयुक्त / जिल्हाधिकारी यांनी पत्राची द्यावी.

७) अनील खासी बाबूद साठराज्या गाणी प्रवृत्त्यास बाबू करण्यास उपयुक्त
सांगारी इतर गाणे

अतिथिगत अन्तर्वेष्टा पाणी पुराण योजनाय्या कुलस्त्रीषी कामे

सुशीवर्गल सांख्य भाष्य

11. *विद्यया ऽमृतमश्नुते*

४. महानगरपालिकामा संलग्न नसलेका योजना

५. केंद्र शास्य पंक्ति मणिलनी

4. आधुनिक योजनाओं का प्रभाव

उत्तराखण्ड भाषी पुरातन लोकशाही नगरपालिका, 'अ' व 'ब' वर्ग नगरपालिका
भाषी १० जना लोकशाहीनी भन्ने भन्ने आशयक आहे 'क' वर्ग नगरपालिका क्षेत्रात या
नगरपालिका लोकशाहीनी लागू होणार नाही. ज्या विविध नागरी क्षेत्रात येतात त्या भाषी
पुरातन लोकशाहीनी आहे आशयक आहे असे आढळून येईल त्या क्षेत्रात तातडीच्या भाषी
पुरातन लोकशाहीनी पुढील असे. जरी न नित्यच्या अर्थाने राहून करण्यात याव्यात.

ज्या काशी देवालय निषिद्ध निकलना-या पाणी पुरवठ्याबद्दल ५० टक्के दिवा
काशी-पाणी पुरवठा पुरवठ्या साठे अजून ज्या ठिकाणी दरडोई दरदिवशी
देवालय-पाणी पुरवठ्याबद्दल आहे. यावेळी ये कमी

५०। लिपि पत्राचा नवीन पर्यंत उत्तराधिकारी होत आहे, यापेक्षा ये कमाल
असेल असा निष्ठापण होत नाही. नवीन पर्यंत यापेक्षा नमूद करण्याचा विचार नाही.

20) अंशक अन्तर्गत संशोधन तालिमीची मागील प्रत्येक योजना नवीन प्रत्येक वर्षी
नवीन तालिमी तालिमीची मागील प्रत्येक योजना त्याचप्रमाणे 30 जून पर्यंत पूर्ण
करून घ्यावी. त्याचप्रमाणे 30 जून नंतर प्राप्त राहतील अशा योजनांना

निर्दिष्ट पाणी सुचवडा योजनांतर्गत आर्थिक साक्षरताय लागू राहिल

क) निदेशित पत्रांनी सुटवडा येऊनसुद्धा आर्थिक साक्षरतायेचा तापू राहिला. वसाहतीच्या पत्रांनी सुटवडा येऊनसुद्धा शास्त्री प्रेरणाचे दुष्टीने पुढीलप्रमाणे आर्थिक गर्यांचा साक्षरतायेचा तापू राहिला.

(१. जायात)

नगरी क्षेत्राचा वर्ग	आर्थिक मर्यादा
'क' वर्ग नगरपरिषद	०६.००
'ख' वर्ग नगरपरिषद	१०.००
'अ' वर्ग नगरपरिषद	२०.००
महानगरपालिका	२५.००

- ४) वरीलप्रमाणे आर्थिक मर्यादा विचारात घेऊन करावयाची उपाययोजना निश्चित करण्यात यावी
- ५) तातडीच्या पाणी पुरवठा योजनाचे नकाशे व अंदाजपत्रके महाराष्ट्र जीवण प्राधिकरणाकडून तयार करून घेण्यात यावेत. मात्र योजनेची अंमलबजावणी समक्ष नगरपालिका / महानगरपालिकेनी करावी.
- ६) तातडीची पाणी पुरवठा योजनांना प्रशासकीय मान्यता, तातडीने देण्याचे बुध्दीने विभागीय आयुक्त यांना रुपये १० लाख (रुपये दहा लाख) व जिल्हाधिकारी यांना रुपये ५ लाख (रुपये पाच लाख) पर्यंतचे प्रशासकीय मान्यता देण्याचे अधिकार दिनांक १० जून पर्यंतचे देण्यात येत आहेत, मात्र तातडीची योजना त्यां वरिष्ठा उन्हाळ्यासाठी लाभदायक ठरणे आवश्यक राहिल.
- ७) तातडीच्या पाणी पुरवठा योजनांना प्रशासकीय मान्यता व शासकीय अनुदान देत असतांना जिल्हाधिकार्यांना उपलब्ध करून दिलेल्या निधी एवढाच निधी त्यांनी विचारात घेऊन योजना निश्चित करावी.
- ८) संबंधित महानगरपालिका / नगरपालिकेनी प्रस्तावित योजनांना आवश्यक अंमल तथे १० टक्के सोपवणी देण्याबाबतचा ठराव करणे आवश्यक आहे.
- ९) योजना पूर्ण झाल्यावर अमुकानाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र नगरपालिका / महानगरपालिका / भूजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणा यांनी दिनांक ३१ जून पर्यंत जिल्हाधिकारी यांच्याकडे आणि जिल्हाधिकारी यांनी दिनांक ३१ ऑगस्ट पर्यंत पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागस सादर करावे.
- १०) कुपनसौकर्य व विविध विविधीनी कामे भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेनाकडे घेण्यात यावीत. तथापी उन्हाळ्यात पाडलेल्या नागणीमुळे भूजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणेकडील विविध यंत्रे तातडीने उपलब्ध होण्याची सक्षमता नसल्यास नगरपालिका, महानगरपालिका यांना खाजगी विद्यमान यंत्रे वापरून खालील नदीच्या अंशित सहून कामे करून घेता येतील.

१. प्रथमतः विवेक यांनी भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेकडून तातडीने उपलब्ध झाल्यावर याची मान्यता देण्यात यावी.
२. विवेक विहिरीची संपादनविहिरी भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेकडूनच करण्यात यावी.
३. खाजगी विवेक यंत्रणा द्यायच्या वेळी भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेमार्फत निविदात बाबतच्या अटीच्या अटीच्या आस्त असू नयेत.
४. खाजगी विवेक यंत्रणेमार्फत संपादन झालेल्या विवेक विहिरीची भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेमार्फत तपासणी करण्यात यावी व कामे योग्य दर्जाची असल्याचे प्रमाणपत्र भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेकडून घेणे बंधनकारक राहील.

५. व नदीजवळपाशी संबंधित विज्ञानिकांच्या आहारा, संवितरण व नियंत्रक अड्ड्याची बाबत धर्मात कायदा येत आहे. यानुसार वेळोवेळी नमूद केलेल्या लेखाशिर्षकांनी वितरण यंत्रणेकडून संबंधित विवेक कोषागाराकडे देण्यात यावे व अनुदानाचे वितरण संबंधित यंत्रणेकडूनच होऊन तसे, तथापि, अनुदानाचे वितरण पुढील अटीस बांधील राहील.

- (क) नदीजवळपाशी संबंधित विज्ञानिकांच्या बाबती पुरवठा योजनेसाठी जा निधी वितरीत केला जात अशा पूर्वीतः सार झाले आहे असे उपलब्ध झालेले प्रमाणपत्र संबंधित यंत्रणेकडून घेण्यात यावे.
- (ख) नदी निधी पूर्वीतः वापरला गेलेला तर नदीन योजनेसाठी निधी वितरीत झालेल्या व निधी अनुदानात तातडीच्या पाणी पुरवठा योजनेसाठी खर्च होईल याची खात्री करून घेण्यात यावी.
- (ग) शासन निर्णयाने अनुदान वे वितरीत केलेल्या निधीत योजनेवर पुनर्निर्माण करणाऱ्या अधिकार विवहधिकाऱ्याचे राहतील.

हस्ताक्षराने आज्ञा देण्यात येत्या आदेशानुसार व नावाने.

(स.म. देशमुख)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन